Запис о изложби “Нови Сад. Акценти”

(Музеј града Новог Сада, 2022.)

Изложбене активности савременог тренутка пролазе кроз бројне трансформације које су умногоме утицале на функцију презентовања, анализе и нова тумачења музејских тема. Тематски оквири, широки у замишљеним поставкама кустоса, куратора, историчара уметности, историчара, уметника или музејских педагога, ослањају се на неколико сродних методолошких поступака, зависних од доступности предмета, хронолошких приступа и интердисциплинарних компарација. У сложеном систему музејских презентација, последњих година сведочимо различитим “обогаћивањима” поставки, повремених и сталних, нарочито у технолошком и интерактивном контексту. Ранија музеолошка пракса асимилована је увођењем партиципативних метода у односу на публику, технолошком опремом и савременим алатима медијских операција као што су филмови, документарни или уметнички, док се укупни дизајн поставки вртоглаво мења. Стални пратећи програми као незаобилазни елеменат музејске праксе остварују преко потребну, перманентну музејску тензију у честом тумачењу, у сусретима са публиком свих узраста, занимања и социјалних статуса. Та нова отвореност музеја према јавности изискује од музејских радника преданост и способност да на неколико различитих нивоа (послова) ускладе вештине из разнородних домена (менаџмент, организација, односи са јавношћу, протоколи и др.).

Ипак, без обзира на актуелности музејских промена, и даље присутан феномен историјског наратива у музејским поставкама успешно опредељује и карактерише велики број репрезентативних музејских изложби. Нарочито је значајно означити завичајне музејске збирке у градским музејима али и историјско уметничке збирке домаће и стране уметности као вредну баштину заслужних дародаваца. Правила за реализовања успелих изложби нису стриктно дефинисана али их је могуће делимично предвидети помоћу анкета, статистике и пређашњих података у вези продатих улазница, броја посетилаца и издвајањем, за публику, најатрактивнијих садржаја остварених у претходним пројектима.

Наравно, овај поглед изнутра, “иза завесе” музејских излагачких простора, није упућен искључиво на проблематику музејског деловања, већ је колегијално усмерен на приказ изложбе о Новом Саду приређеној у Музеју града Новог Сада под окриљем Европске престонице културе. Велики преокрет културних капацитета у позитивном смислу, пројектна разгранатост и вишеструкост механизама комуникације, били су претворили Нови Сад у својеврсно поприште умножених културних догађаја, фестивалских сензација и уметничких дејстава. У обиљу изложби које су представљене публици, посебно занимљива била је изложба “Нови Сад Акценти” која је била посвећена културној историји нашег града, од стране ауторског тима Музеја града Новог Сада, представљена у 22 целине, симболично отвореној 1. фебруара 2022. године, на Дан града Новог Сада.

Могућности излагачког садржане су у концизним проширеним легендама сложеним по темама и етапама новосадског развоја у друштвеним, политичким, урбанистичким и културним аспектима. Типичност једног града огледа се у односу на доминантну

културну матрицу која је владала на овом простору, и која се кроз историјске мене, временски период од три столећа, овде формирала. Основно обележје или упориште градског, по чему се оно битније издваја од осталих, јесте genius loci (дух места), типичност временом настала као особеност или спецификум. Историјске чињенице, појаве и догађаји, представљају осмишљени хронолошки оквир, личну карту насеобине настале у сенци Петроварадинске тврђаве. Јасно је да град чине људи који га стварају, мењају, унапређују или руше. Напори и неминовности историјског тренутка, ипак не могу до краја да избришу основни "регулатив вишег реда" кога проналазимо и у градовима цивилизација широм света. Оно што је порука ове изложбе, уједно је и више пута чувена констатација да Нови Сад чине грађани различитих вероисповести и националности. Историја Новог Сада читко доказује да се тај рецепт заједничког живота много раније укоренио на новосадском тлу. Исушене мочваре дунавског приобаља временом су постале центар трговачке и занатске умешности, стецишта духовне и материјалне моћи многих националних заједница, бројнијих и малобројних једнако, у равни толеранције и узајамног поштовања – грађанске структуре која је и данас идеал демократског друштва.

Елибертација града, чин статуса самосталности откупљен слогом грађана, пресељење Матице српске из Пеште у Нови Сад, у нови центар српске културе под знаменитим називом Српска Атина, окупљања око националних идеја у вишенационалној монархији у чувеним кафанама, симболичност прозора као народске добродошлице ослободиоцима, све до продирања саобраћајница кроз језгро новосадско, преко појаве универзитетског, индустријског и спортског епитета, уз мостове којих више нема, као пресечених жила комуникације између бачке и сремске стране, све до муниципалности, праву да сам доноси прописе и одлуке ради унапређења живота својих грађана.

Везаност Новог Сада за Петроварадинску тврђаву нарочито продубљује сложен однос настанка Новог Сада као једног од најмлађих градова у овом делу Европе, који је одузимајући од непрегледне равнице успео да изнедри велики број знаменитих личности важних за историју овог простора а које су аутори изложбе "Нови Сад Акценти" вешто уметнули унутар одабраних појмова. Методологијом свеобухватне визуре, у историји трајања града од три века, ауторски тим је изложбом "Нови Сад Акценти" остварио приступачну, занимљиву и ванредно образовну поставку, азбучник за даља ишчитавања града покрај Дунава. Акцентовањем кључних феномена из новосадске историје, овом изложбом, ауторски тим је на суптилан начин индиректно изнео тезу о томе да једнакост између космоса и стварања, треба тројно схватити, и то на релацији космос – полис – човек.

Јер, град Нови Сад је за сваког новосађанина центар света, али често и много, много више.

Мр Данило Вуксановић